

Tööõpetus ja kunst ainekava

1. Õppeaine kirjeldus, sh ainespetsiifikast lähtuvad erisused

Kunstiõpetus:

I kooliaste

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist. Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine,
- 3) teadmised visuaalkultuurist,
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoskuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest. Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks. Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajalooost lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

Tööõpetus: Õpitulemuste saavutamine tööõpetuses loob eeldused omandada järgmistes kooliastmetes tehnoloogiavaldkonna ainete õpisisu.

Tööõpetuses on rõhuasetus viie osaoskuse kujundamisel:

- 1) töö kavandamine;
- 2) erinevate materjalide tundmine ja kasutamine, materjalide omaduste võrdlemine;
- 3) tööharjumuste kujundamine, lihtsamate tööriistade käsitlemine ja õigete esemete töövõtete rakendamine;
- 4) erinevate tööviiside loov rakendamine, sh iseseisva ja koos töötamise oskuse kujundamine;
- 5) säästliku ja teadliku tarbimisoskuse kujundamine.

Tööõpetust iseloomustab loov käeline aktiivsus, mis on oluline õpilaste füsioloogilises ja vaimses arengus. Tööülesannete valikul lähtutakse eesmärgist arendada õpilaste vaimseid ja füüsilisi võimeid: mootorikat, tähelepanu, silmamõõtu, ruumitaju, kujutlusvõimet jm. Oluline on arendada oma töö kavandamise oskust, kasvatada iseseisvust otsustusi tehes ning kujundada leidurivaistust. Õpetaja kavandab tööülesanded nii, et lubatud ja oodatud oleksid mitmesugused lahendused ning õpilastel jääks võimalus rakendada fantaasiat. Pööratakse tähelepanu tööle ja tulemuse esteetilisusele. Arutletakse leitud põnevate ideede üle ning innustatakse loovast tegevusest rõõmu tundma. Igal õppeaastal tehakse ühistöid või korraldatakse aineprojekte. Nende käigus õpitakse koos teistega töötama, üksteist abistama, teiste arvamusi arvestama ja oma arvamusi põhjendama. Kuna tööõpetuse tundide põhisisu on loominguiline praktiline tegevus, täidab see aine ka emotsionaalselt tasakaalustavat ülesannet.

2. Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Kunstiõpetus:

I kooliaste

Õpilane:

- 1) kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboteid oma kogemuse piires;
- 2) teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava;
- 3) kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomes kestlikult;
- 4) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnika- ja töövõtteid;
- 5) kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust.

Tööõpetus:

Õpilane:

- 1) eristab esemelist keskkonda (materjale ja töövahendeid) ning töötab ohutult;
- 2) mõistab materjalide säästliku kasutamise vajalikkust;
- 3) leiab õpetaja abiga ülesandeid loovaid lahendusi;
- 4) töötab õpetaja juhendamisel üksi ja koos teistega rühmas;

- 5) märkab õpetaja abiga seoseid teistes ainetes õpituga;
- 6) tunneb oma pere ja kodukoha kultuuritraditsioone;
- 7) saab aru tervisliku toitumise olulisusest;
- 8) märkab sarnasusi ja erinevusi enda ning teiste töös, kirjeldab oma tegevust;
- 9) saab aru puhtuse ja korra hoidmise vajalikkusest;
- 10) tunneb rõõmu käelise tegevusest ja õppes osalemisest.

3. Õpitulemused ja õppesisu klassiti, sh praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm õppetegevused.

Kunstiõpetus:

I kooliaste

Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine

Õpilane:

- 1) uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid (nt õpetaja valikul: sildid, liiklusmärgid, kaardid, õpikute illustratsioonid, multifilmide ja arvutimängude pildiline külg, mänguasjade väljanägemine ja roll, reklaamlinnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad) oma kogemuse piires;
- 2) nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnik, vorm, värv, kompositsioon, meeleolu, sisuelemendid);
- 3) leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info;
- 4) teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; 5) uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe seoseid;
- 6) teab, kes on autor;
- 7) ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju

Tööõpetus:

- Õpilane:
- 1) eristab looduslikke ja tehismaterjale ning võrdleb materjalide üldisi omadusi;
  - 2) kasutab õigesti ja ohutult tööks sobilikke töövahendeid;
  - 3) kujundab, modelleerib ja meisterdab lihtsamaid esemeid;
  - 4) kasutab materjale säästlikult;
  - 5) toob õppega seonduva kohta näiteid teistest ainetest või igapäevaelust;

- 6) saab aru suulistest või kirjalikest juhistest;
- 7) töötab iseseisvalt õpetaja juhendamisel;
- 8) arvestab ühiselt töötades kaaslasi;
- 9) märkab esemetel rahvuslikke elemente ja kasutab neid oma töös;
- 10) toob näiteid tervisliku toiduvaliku kohta;
- 11) hoiab oma töökoha ja töövahendid korras;
- 12) toob näiteid isikliku hügieeni vajalikkuse kohta;
- 13) viib alustatud töö lõpule ja räägib oma tööst ning tulemusest

1. KLASS

TEEMA	ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	PRAKTILISED TÖÖD ÕPIPROJEKTID ÕPPETEGEVUS VÄLJASPOOL KLASSIRUUMI
Kujutamise- ja vormiõpetus	julgeb väljendada oma mõtteid, kirjeldada pildil toimuvat, kasutada fantaasiat <ul style="list-style-type: none"> • kujutab elus ja eluta loodust temale omasel viisil, toob esile objektide, esemete iseloomulikke tunnuseid 	Inimese kujutamine: täisfiguur/ portree eestvaates Eluslooduse kujutamine (loomad, linnud, putukad, taimed, seened) Eluta looduse (kivid, vesi jne) ja tehisevormide (ehitised, sõidukid jne) kujutamine	Suhtlemine, koostöö ja ettevõtlikkus – kõik üldpädevused (2) Protokoll ja etikett – kultuuri- ja väärtuspädevus, sotsiaalne- ja kodanikupädevus, suhtluspädevus, ettevõtlikkuspädevus (3) Digioskuste õpetus – digipädevus, õpipädevus b. Üldpädevusi kujundatakse läbi koolisiseste projektide ja sündmuste (1) Roheline kool – mänguuskused, tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed oskused (2) Lasteaia ja kooli sünnipäeva tähistamine - kultuuri- ja väärtuspädevus, enesemääratluspädevus

		<p>Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaesemetega (ruumiliselt voolimisel ja meisterdamisel ning tasapinnaliselt joonistamisel)</p>	<p>(3) Lasteaia uusaastakontsert ja jõululõuna – kultuuri- ja väärtuspädevus, enesemääratluspädevus</p> <p>(4) Lasteaia teadmistepäev - kultuuri- ja väärtuspädevus, mänguoskused, suhtluspädevus</p> <p>(5) Hooliv kool - sotsiaalne ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus, suhtluspädevus</p> <p>(6) Pillipäev - sotsiaalne ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus</p> <p>(7) Matkapäev Eesti Vabariigi sünnipäeval - sotsiaalne ja kodanikupädevus, mänguoskused</p> <p>(8) Jõululõuna – suhtluspädevus, ettevõtlikkuspädevus</p> <p>(9) Terve Turba spordipäev – mänguoskused, suhtluspädevus, enesemääratluspädevus</p>
<p>Värvi-, perspektiivi- ja kompositsiooniõpetus</p>	<p>segada värve, helestada ja tumestada värve õpetaja juhendamisel</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab pildi pinda organiseerida, arvestades paberi suurust • maalida kattevärvidegameisterdada jäätmaterjalist, looduslikust materjalist • õmmelda nõöpi, teha eelpistet 	<p>Põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad värvid (oranž, roheline, violett)</p> <p>Helestamine ja tumestamine ning soojad ja külmad toonid. Meeleolu väljendamine värvidega Rütm. Suuruse vähenemine kauguses Pildi pinna organiseerimine (kujutatava suuruse ja</p>	

		paberiformaadi erinevad suhted). Pea- ja kõrvalelemendid ning taust. Pildi üksikosade tasakaal	
Disain ja kiri	kasutada tehnoloogiliselt värvi- ja viltpliiatseid, pintslit, pastelle õigesti	Meisterdamine, lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja ilumõistest (mänguasjad, liiklusvahendid, lelud) Kujundamine (ruumikaunistused, tarbeesemed, raamatu esikaas) Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementidega (rahvakunst)	
Tehnika ja materjal. Vorm. Meisterdused. Trükkimine	rebida, lõigata, voltida vajalikku kujundit <ul style="list-style-type: none"> • lõigata kontuuri järgi • voolida lihtsamaid vorme 	Voolimine plastiliinist/ plastliivast/ savist Meisterdamine/ konstrueerimine loodus- ja tehismaterjalist	

		<p>(kipsside, looduslik materjal, pakendid, plastid, traat, papp, riie, lõng, vatiin jne). Võltimine: lehvik, linnud, taimed jne Rebimine, Lõikamine: inimesed, taimed, loomad, linnud jne Õmblemine: kannata nõõbid, eelpiste Lõnga- ja villatööd: kontuurjoone katmine, villatäide, märgvõltimine Lõikamine, liimimine, šabloonide kasutamine Kiletrükk, pintsli trükk, vatitikutrükk, näputrükk, käetrükk, lehetrükk, papitrükk</p>	
--	--	--	--

<p>Maal. Joonistamine</p>	<p>sooritada erinevaid trükitehnikaid segada värve, helestada ja tumestada värve õpetaja juhendamisel</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab pildi pinda organiseerida, arvestades paberi suurust • maalida kattevärvidega 	<p>Kattevärvidega (guaššidega) maalimine Pinna katmine tindiga Pinna katmine õli- või kriitpastellidega Töö värvi- ja viltpliiatsitega Kollaaž värvipaberist ja makulatuurist, seemnetest Frotaaž värvipliiatsitega, rasvakriitidega Mosaiik Laastupilt/ naelapilt</p>	
<p>Vestlused kunstist, reaalsest kunstikeskkonnast, meediast. Uurimine</p>	<p>Leiab erinevused töödest, maalide tehnikas,; Toob näiteid erinevatest kunstizandritest</p>	<p>Kunst ümbritsevas keskkonnas, teatrikunst Ümbritsevas keskkonnas leiduvad arhitektuurid, skulptuurid Kunsti- ja kultuurielamustest jutustamine</p>	

		<p>kaaslastele, eelistuste põhjendamine Kaasõpilaste tööde analüüs, tolerantne suhtumine teiste loomingusse Multifilmide vaatamine, analüüs ja vestlus. Lemmikfilmi vms kirjeldamine Illustratsioonide vaatamine, analüüs ja vestlus Inspiratsiooni leidmine kunstiteostest oma töö jaoks Rahvakunst</p>	
Töökultuur, tööhoiak	<p>korras hoida oma töövahendid ja töökoha</p> <ul style="list-style-type: none"> • säästlikult kasutada materjale ja töövahendeid 	<p>Kaasõpilaste aitamine Ühistöös oma osa eest vastutuse võtmine Vastutus viia alustatu lõpule Materjalide säästlik kasutamine</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • kasutada ohutuid töövõtteid • kasutada tehnoloogiliselt värvi- ja viltpliiatseid, pintsli, pastelle õigestitee 	Taaskasutusmaterjalide kogumine Kombekas käitumine Loomingulisuse austamine Töövahendite hooldamine Ohutute töövõtete kasutamine Töökoha korrashoid	
--	---	--	--

2. KLASS

TEEMA	ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	PRAKTILISED TÖÖD ÕPIPROJEKTID ÕPPETEGEVUS VÄLJASPOOL KLASSIRUUMI
Pildilised jutustused	... oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned. ... rakendab kahemõõtmelise kujutamise võtteid.	Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid	Suhtlemine, koostöö ja ettevõtlikkus – kõik üldpädevused (2) Protokoll ja etikett – kultuuri- ja väärtuspädevus, sotsiaalne- ja kodanikupädevus, suhtluspädevus, ettevõtlikkuspädevus (3) Digioskuste õpetus – digipädevus, õpipädevus b. Üldpädevusi kujundatakse läbi koolisiseste projektide ja sündmuste

Materjalid	... eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, puit, traat jne).	Looduslikud ning tehismaterjalid. Ideede leidmine materjalide korduskasutuseks.	(1) Roheline kool – mänguoskused, tunnetus-ja õpioskused, sotsiaalsed oskused (2) Lasteaia ja kooli sünnipäeva tähistamine - kultuuri-ja väärtuspädevus, enesemääratluspädevus (3) Lasteaia uusaastakontsert ja jõululõuna – kultuuri-ja väärtuspädevus, enesemääratluspädevus
Esemete modelleerimine	... uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid. ... toob õpetaja suunamisel õpetusega seonduva kohta näiteid igapäevaelust. ... märkab õpetaja suunamisel esemetel rahvuslikke elemente. ... kujundab lihtsamaid esemeid. ... modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid. ... rakendab oma	Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed. Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain ja kujundus minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Lihtsamad materjalide töötlemise viisid, sh mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine (algsilmus ja ahelsilmus), detailide	(4) Lasteaia teadmispäev - kultuuri-ja väärtuspädevus, mänguoskused, suhtluspädevus (5) Hooliv kool - sotsiaalne ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus, suhtluspädevus (6) Pillipäev - sotsiaalne ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus (7) Matkapäev Eesti Vabariigi sünnipäeval - sotsiaalne ja kodanikupädevus, mänguoskused (8) Jõululõuna – suhtluspädevus, ettevõtlikkuspädevus (9) Terve Turba spordipäev – mänguoskused, suhtluspädevus, enesemääratluspädevus

	<p>töodes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid. ... oskab materjale kasutada ja ühendada (liimimine).</p>	<p>ühendamine, liimimine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed. Ümbritsevate esemete vaatlemine, nende disain ja kujundus minevikus ja tänapäeval. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Lihtsamad materjalide töötlemise viisid, sh mõõtmine, märkimine, rebimine, voltimine, lõikamine, heegeldamine</p>	
--	--	---	--

		<p>(algsilmus ja ahelsilmus), detailide ühendamise, liimimine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne). kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne).</p>	
Kunsti- ja meedia-keskkonnad	... tuleb toime õpetaja juhendamisel virtuaalsetes keskkondades.	Virtuaalsed kunsti- ja mediakeskkonnad. Ideede otsimine ja valimine,	

		abimaterjali ning info kasutamine	
--	--	-----------------------------------	--

3. KLASS

TEEMA	ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	PRAKTILISED TÖÖD ÕPIPROJEKTID ÕPPETEGEVUS VÄLJASPOOL KLASSIRUUMI
Pildilised jutustused	... esitab oma ideede erinevaid lahendusi. ... oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned. ... rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid.	Ideede otsimine ja valimine, abimaterjali ning info kasutamine. Ideede visandamine paberil. Lihtsate esemete kavandamine. Ideede esitamise kavandid ja mudelid. Idee esitlemine. Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid: joon, värv, vorm,	Suhtlemine, koostöö ja ettevõtlikkus – kõik üldpädevused (2) Protokoll ja etikett – kultuuri- ja väärtuspädevus, sotsiaalne- ja kodanikupädevus, suhtluspädevus, ettevõtlikkuspädevus (3) Digioskuste õpetus – digipädevus, õpipädevus b. Üldpädevusi kujundatakse läbi koolisestest projektide ja sündmuste (1) Roheline kool – mänguuskused, tunnetus-ja õpioskused, sotsiaalsed oskused (2) Lasteaia ja kooli sünnipäeva tähistamine - kultuuri-ja väärtuspädevus, enesemääratluspädevus (3) Lasteaia uusaastakontsert ja jõululõuna – kultuuri-ja väärtuspädevus, enesemääratluspädevus (4) Lasteaia teadmispäev - kultuuri-ja väärtuspädevus, mänguuskused, suhtluspädevus

		<p>ruum, rütm. Joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.</p>	<p>(5) Hooliv kool - sotsiaalne ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus, suhtluspädevus (6) Pillipäev - sotsiaalne ja kodanikupädevus, enesemääratluspädevus (7) Matkapäev Eesti Vabariigi sünnipäeval - sotsiaalne ja kodanikupädevus, mänguuskused (8) Jõululõuna – suhtluspädevus, ettevõtlikkuspädevus (9) Terve Turba spordipäev – mänguuskused, suhtluspädevus, enesemääratluspädevus</p>
Materjalid	<p>... eristab erinevaid looduslikke ning tehismaterjale (paber, tekstiil, nahk, plast, vahtplast, puit, traat, plekk jne). ... võrdleb materjalide üldisi omadusi (silekare, kerge-raske jms).</p>	<p>Looduslikud ning tehismaterjalid (paber, kartong, papp, tekstiil, nahk, plast, vahtmaterjal, puit, traat, plekk jne). Materjalide saamislugu, omadused, otstarve ja kasutamine. Katsetused erinevate materjalidega, nende omaduste võrdlemine.</p>	
Esemete modelleerimine	<p>... uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid. ... märkab esemetel rahvuslikke elemente. ... kujundab lihtsamaid</p>	<p>Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed. Rahvuslikud mustrid ja motiivid. Erinevate kunstitehnikate materjalid,</p>	

	<p>esemeid. ... rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid. ... modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid. ... oskab materjale ühendada ja kasutada. ... valib materjalide käsitsemiseks erinevaid töötlemisviise ja -vahendeid.</p>	<p>töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne). Lihtsamad materjalide töötlemise viisid, sh määrimine, märkimine, rebimine, voltimine, löikamine, heegeldamine (algsilmus ja ahelsilmus), detailide ühendamine, õmblemine, liimimine, punumine, kaunistamine, värvimine, viimistlemine</p>	
<p>Kunsti- ja meedia-keskonnad</p>	<p>... oskab nimetada Eesti kunstnikke ning lähiümbruse</p>	<p>Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides.</p>	

	<p>olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte. ... arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle. ... tuleb toime virtuaalsetes keskkondades. ... teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.</p>	<p>Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitiskeskkonnas. Reaalsed (tänavareklaam, ajakirjad jms) kunsti- ja meediakeskkonnad virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.</p>	
Kodundus	<p>... arutleb ohutuse vajalikkuse ja töökoha korrashoiu üle. ... toob õpetusega seonduva kohta näiteid igapäevaelust.</p>	<p>Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. Ruumide korrastamine ja kaunistamine. Lihtsamate toitumise valmistamine</p>	